

EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

A7-0075/2014

31.1.2014

PRANEŠIMAS

su rekomendacijomis Komisijai dėl kovos su smurtu prieš moteris
(2013/2004(INL))

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas

Pranešėja: Antonia Parvanova

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 42 straipsnis)

TURINYS

Puslapis

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	15
PILIEČIŲ LAISVIŲ, TEISINGUMO IR VIDAUS REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ ...	20
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	25

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

su rekomendacijomis Komisijai dėl kovos su smurtu prieš moteris (2013/2004(INL))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 225 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 ir 3 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 23, 24 ir 25 straipsnius,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl kovos su moterų lyties organų žalojimu ES¹ ir savo 2012 m. birželio 14 d. rezoliuciją dėl moterų lyties organų žalojimo nutraukimo²,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. balandžio 22 d. rašytinį pareiškimą dėl kampanijos „Sakyk NE smurtui prieš moteris“³,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. lapkričio 26 d. rezoliuciją dėl smurto prieš moteris panaikinimo⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2011 m. balandžio 5 d. rezoliuciją dėl naujos ES kovos su smurtu prieš moteris politikos programos prioritetų ir metmenų⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2013 m. vasario 6 d. rezoliuciją „JT Moterų padėties komisijos 57-oji sesija. Visų formų smurto prieš moteris ir mergaites prevencija ir panaikinimas“⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. spalio 11 d. rezoliuciją dėl moterų žudymo Meksikoje ir Centrinėje Amerikoje ir Europos Sąjungos vaidmens kovojant su šiuo reiškiniu⁷,
- atsižvelgdamas į 2010 m. rugsėjo 21 d. pateiktą Komisijos moterų ir vyrų lygybės strategiją 2010-2015 m.,
- atsižvelgdamas į Komisijos Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų planą (COM(2010)0171),
- atsižvelgdamas į 2014–2020 m. Teisių, lygybės ir pilietybės programą,

---

¹ OL C 117 E, 2010 5 6, p. 52.

² OL C 332 E, 2013 11 15, p. 87.

³ OL C 184 E, 2010 7 8, p. 131.

⁴ OL C 285 E, 2010 10 21, p. 53.

⁵ OL C 296 E, 2012 10 2, p. 26.

⁶ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0045.

⁷ OL C 227 E, 2008 9 4, p. 140.

- atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 8 d. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos išvadas dėl smurto prieš moteris panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/92/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR¹,
- atsižvelgdamas į 2012 m. rugsėjo 18 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl kovos su šeiminiu smurtu prieš moteris²,
- atsižvelgdamas į ES gaires dėl smurto prieš moteris ir mergaites ir kovos su visų formų moterų diskriminacija,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija),
- atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 34/180 patvirtintos Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims 11 straipsnio 1 dalies d punktą,
- atsižvelgdamas į JT žmogaus teisių, ypač moterų teisių, srities teises priemones, pvz., JT Chartiją, Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, Konvenciją dėl kovos su žmonių prekyba ir trečiųjų asmenų išnaudojimu prostitucijos tikslams, Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims ir jos fakultatyvinį protokolą, Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą, 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir asmens negražinimo principo, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į kitas Jungtinių Tautų kovos su smurtu prieš moteris priemones, pvz., į 1993 m. birželio 25 d. Pasaulio žmogaus teisių konferencijoje priimtas Vienos deklaraciją ir veiksmų programą (A/CONF. 157/23) ir į 1993 m. gruodžio 20 d. Deklaraciją dėl smurto prieš moteris panaikinimo (A/RES/48/104),
- atsižvelgdamas į JT Generalinės Asamblėjos 1997 m. gruodžio 12 d. rezoliuciją dėl nusikaltimų ir baudžiamosios teisės prevencijos priemonių, taikomų siekiant panaikinti smurtą prieš moteris (A/RES/52/86), 2002 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl priemonių, kurių reikia nusikaltimams prieš moteris dėl garbės panaikinti (A/RES/57/179), ir 2003 m. gruodžio 22 d. rezoliuciją dėl smurto prieš moteris namuose panaikinimo (A/RES/58/147), taip pat į 2013 m. kovo 5 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją „Visuotinių pastangų nutraukti moterų lyties organų žalojimą stiprinimas“ (A/RES/67/146),
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro specialiųjų pranešėjų pranešimus dėl smurto prieš moteris ir į Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto patvirtintą Bendrąją rekomendaciją Nr. 19 (11-oji sesija, 1992 m.),

---

¹ OL L 335, 2011 12 17, p. 1.

² OL C 351, 2012 11 15, p. 21.

- atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo 15 d. Ketvirtojoje pasaulio moterų konferencijoje priimtas Pekino deklaraciją ir veiksmų programą, taip pat į savo 2000 m. gegužės 18 d. rezoliuciją dėl Pekino veiksmų programos įgyvendinimo¹, 2005 m. kovo 10 d. rezoliuciją „Tollesni veiksmai po Ketvirtosios pasaulinės moterų konferencijos – veiksmų platforma (Pekinas +10)“² ir į savo 2010 m. vasario 25 d. rezoliuciją „Pekinas +15 – JT veiksmų programa siekiant lyčių lygybės“³,
  - atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 19 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją dėl pastangų panaikinti visų formų smurtą prieš moteris suintensyvinimo (A/RES/61/143) ir į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas Nr. 1325 ir Nr. 1820 dėl moterų, taikos ir saugumo,
  - atsižvelgdamas į Moterų padėties komisijos 57-ojoje sesijoje patvirtintas išvadas dėl visų formų smurto prieš moteris ir mergaites prevencijos ir panaikinimo,
  - atsižvelgdamas į 2012 m. gegužės 16 d. JT specialiosios pranešėjos Rashidos Manjoo pranešimą dėl smurto prieš moteris, jo priežasčių ir padarinių,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinio Madrido veiksmų plano dėl senėjimo 5 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Europos pridėtinės vertės vertinimą⁴,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 42 ir 48 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pranešimą ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nuomonę (A7-0075/2014),
- A. kadangi Direktyvoje 2012/29/ES⁵, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, smurtas dėl lyties apibrėžiamas kaip smurtas, kuris yra nukreiptas į asmenį dėl to asmens lyties, lytinės tapatybės ar lytinės raiškos arba nuo kurio neproporcingai nukenčia tam tikros lyties asmenys; kadangi toks smurtas aukai gali padaryti fizinę, seksualinę, emocinę ar psichologinę žalą arba ekonominių nuostolių, jis suprantamas kaip viena iš diskriminacijos formų ir aukos pagrindinių laisvių pažeidimas ir apima smurtą artimoje aplinkoje, seksualinį smurtą (įskaitant išžaginimą, seksualinę prievartą ir seksualinį priekabiavimą), prekybą žmonėmis, vergiją ir įvairias žalingos praktikos formas, pavyzdžiui, priverstines santuokas, moterų lyties organų žalojimą ir vadinamuosius nusikaltimus dėl garbės;
- B. kadangi smurto dėl lyties aukos ir smurtautojai yra įvairaus amžiaus ir išsilavinimo, taip pat nevienodos jų pajamos ir socialinė padėtis, o smurtas dėl lyties siejamas su netolygiu moterų ir vyrų galių pasiskirstymu ir su mūsų visuomenėje vyraujančiu stereotipiniu mąstymu ir elgesiu, su kuriais būtina kovoti nuo pat ankstyvo amžiaus siekiant pakeisti

¹ OL C 59, 2001 2 23, p. 258.

² OL C 320 E, 2005 12 15, p. 247.

³ OL C 348 E, 2010 12 21, p. 11.

⁴ PE 504.467.

⁵ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

požiūrį;

- C. kadangi sutuoktiniai, partneriai, buvę sutuoktiniai ar buvę partneriai vis dažniau naudoja smurtą prieš moteris; kadangi kai kuriose šalyse smarkiai išaugo smurto aukų skaičius ir didėja jų patiriamų pasekmių, įskaitant mirtinas, mastas ir iš statistinių duomenų matyti, kad, palyginti su bendru žmogžudysčių skaičiumi, nužudoma vis daugiau moterų;
- D. kadangi kai kurių šalių statistiniai duomenys rodo, kad nors bendras žmogžudysčių skaičius neišaugo, nužudoma vis daugiau moterų, o tai patvirtina, jog daugėja smurto prieš moteris atvejų;
- E. kadangi dėl ypač didelio skurdo padidėja smurto ir kitų formų išnaudojimo pavojus, kuris trukdo visaverčiam moterų dalyvavimui visose gyvenimo srityse ir lyčių lygybei;
- F. kadangi stiprinant moterų nepriklausomumą ir dalyvavimą ekonominiame ir socialiniame gyvenime galima sumažinti jų pažeidžiamumą joms susidūrus su smurtu dėl lyties;
- G. kadangi pastaruoju metu išryškėjo nauji stereotipai ir naujų formų diskriminacija bei smurtas vis labiau naudojantis interneto socialiniais tinklais, pvz., vadinamasis viliojimas seksualinio išnaudojimo tikslais, nukreiptas būtent į paauglius;
- H. kadangi moterų niekinimu grindžiamas požiūris į lyčių vaidmenis tebėra gajus tarp jaunesnių kartų gyventojų; bendraamžiai ir likusi visuomenė ir toliau kaltina ir smerkia jaunas moteris, tapusias smurto aukomis;
- I. kadangi smurtas sukelia traumą bet kuriam vyrui, moteriai ir vaikui, tačiau smurtas dėl lyties dažniau siejamas su vyrų smurtu prieš moteris ir mergaites ir atspindi bei didina vyrų ir moterų nelygybę, taip pat kelia grėsmę aukų sveikatai, orumui, saugumui ir savarankiškumui;
- J. kadangi reikia turėti omenyje vaikus, tapusius smurto prieš artimą giminaitį liudininkais, ir jais pasirūpinti suteikiant būtiną psichologinę pagalbą bei socialines priemones ir kadangi vaikams, tapusiems smurto liudininkais, kyla didesnis pavojus patirti emocinių ir santykių problemų;
- K. kadangi moterims, nukentėjusioms nuo smurto dėl lyties, ir jų vaikams dėl didelės antrinės ir pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto rizikos, susijusios su tokiu smurtu, neretai reikia specialios paramos ir apsaugos;
- L. kadangi smurtą patiriančioms moterims ir vaikams reikia prieglaudų, kuriose jiems būtų teikiamos tinkamos sveikatos priežiūros paslaugos, teisinė pagalba ir psichologo konsultacijos bei psichoterapijos paslaugos; kadangi valstybės narės turėtų skirti moterų prieglaudoms tinkamą finansavimą;
- M. kadangi dėl vyrų smurto prieš moteris keičiasi moterų padėtis visuomenėje ir apsisprendimas: jų sveikata, užimtumo ir švietimo galimybės, integracija į socialinę ir kultūrinę veiklą, ekonominė nepriklausomybė, dalyvavimas viešajame ir politiniame gyvenime, sprendimų priėmimas ir santykiai su vyrais;

- N. kadangi smurtas prieš moteris gali palikti gilių fizinių ir psichologinių randų, apskritai žaloti moterų ir mergaičių sveikatą, įskaitant jų reprodukcinę ir seksualinę sveikatą, o kai kuriais atvejais – sukelti mirtį, tai taip pat vadinama moterų žudymu dėl lyties;
- O. kadangi, siekiant kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtu dėl lyties apskritai, vaikus reikia šviesti ir mokyti nuo labai ankstyvo amžiaus, nes taip išugdomi jaunų žmonių įgūdžiai pagarbiai elgtis su savo partneriu, nesvarbu, kokia jo lytis, ir jie supažindinami su lygybės principais;
- P. kadangi smurtas prieš moteris įgauna vis nepriimtinesnes formas, įskaitant moterų narystę grupėse, organizuojančiose prekybą moterimis seksualinio išnaudojimo tikslais;
- Q. kadangi atlikus smurto prieš moteris tyrimus nustatyta, kad nuo penktadalio iki ketvirtadalio visų moterų Europoje pilnametystės laikotarpiu bent kartą yra patyrusios fizinį smurtą, o daugiau kaip dešimtdalis kentė seksualinį smurtą, susijusį su jėgos panaudojimu¹;
- R. kadangi, Europos pridėtinės vertės vertinimo duomenimis, 2011 m. metinės Europos Sąjungos išlaidos dėl smurto dėl lyties prieš moteris siekė 228 mlrd. EUR (t. y. 1,8 proc. ES BVP), iš kurių visuomeninėms ir valstybinėms paslaugoms per metus skirta 45 mlrd. EUR, o nepasiekti ekonominiai rezultatai įvertinti 24 mlrd. EUR;
- S. kadangi Pagrindinių teisių agentūra 2013 m. kovo mėn. paskelbė keletą preliminarių jos atlikto Europos smurto prieš moteris tyrimo rezultatų, rodančių, be kita ko, kad: keturios iš penkių moterų po labai rimtų smurto, kurį įvykdė ne jų partneriai, incidentų nesikreipė į jokią tarnybą, pvz., sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų ar paramos aukoms; pagalbos prašiusios moterys veikiausiai kreipėsi į medicinos tarnybas, o tai pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad sveikatos priežiūros specialistai galėtų pasirūpinti smurto aukų poreikiais; dvi iš penkių moterų nežinojo įstatymų ar politinių iniciatyvų, kuriomis siekiama apsaugoti jas smurto artimoje aplinkoje atvejais, ir pusė jų nežinojo jokių prevencinių įstatymų ar iniciatyvų;
- T. kadangi Komisija savo 2010–2015 m. moterų ir vyrų lygybės strategijoje pabrėžė, kad smurtas dėl lyties yra viena iš didžiausių problemų, kurias būtina išspręsti, siekiant užtikrinti tikrą lyčių lygybę;
- U. kadangi pagal Lisabonos sutartimi apibrėžtą teisinę sistemą suteikiamos naujos galimybės stiprinti ES lygmens bendradarbiavimą baudžiamosios teisenos politikos srityje: institucijos ir valstybės narės gali dirbti kartu remdamosi tvirtu pagrindu ir formuoti bendrą ES teisinę kultūrą, kad su visų formų smurtu prieš moteris ir jų diskriminacija būtų kovojama atsižvelgiant į nacionalines teisines sistemas ir tradicijas, tačiau jų nepakeičiant;
- V. kadangi informuotumo didinimas ir mobilizavimas, be kita ko, pasitelkiant žiniasklaidos ir socialinės žiniasklaidos priemones, yra svarbi veiksmingos prevencijos strategijos sudedamoji dalis;

---

¹ 2008 m. rugsėjo mėn. Europos Tarybos darbo grupės kovai su smurtu prieš moteris, įskaitant smurtą šeimoje, (angl. EG-TFV) galutinė veiklos ataskaita.

- W. kadangi nė viena atskira priemonė nepadės panaikinti smurto prieš moteris, o imantis suderintų veiksmų infrastruktūros, teisės, teismų, priverstinio vykdymo, kultūros, švietimo, socialinėje, sveikatos ir kitose su paslaugų teikimu susijusiose srityse galima gerokai padidinti informuotumą ir sumažinti smurtą ir jo padarinius;
- X. kadangi kovos su smurtu prieš moteris priemonių neatsiejami šeši tikslai yra politika, prevencija, apsauga, baudžiamasis persekiojimas, parama ir partnerystė;
- Y. kadangi svarbu sustiprinti veiklą, nukreiptą prieš pramonę, kuri suvokia jaunas merginas ir moteris kaip sekso objektus;
- Z. kadangi dėl skirtingos valstybių narių politikos ir teisės aktų, ypač dėl nusikaltimų apibrėžties ir teisės aktų taikymo srities, moterims Sąjungoje užtikrinama nevienoda apsauga nuo vyrų smurto ir todėl jos nėra apsaugotos nuo tokio smurto;
- AA. kadangi dėl tokių veiksnių, kaip rasė, tautybė, religija arba tikėjimas, sveikata, civilinė būklė, būstas, migracijos būklė, amžius, negalia, klasė, seksualinė orientacija ir lytinė tapatybė, moterys gali turėti specialių poreikių ir gali būti mažiau apsaugotos nuo daugialypės diskriminacijos;
- AB. kadangi dėl sudėtingų ir įvairialypių psichologinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių priežasčių, o kartais ir dėl nepasitikėjimo policijos, teisinės sistemos bei socialinių ir medicinos tarnybų pajėgumu suteikti joms konkrečią pagalbą, moterys dažniausiai nepraneša apie vyrų smurtą dėl lyties prieš jas; kadangi kai kuriais atvejais valdžios institucijos laiko smurtą dėl lyties šeimos problema ir todėl mano, kad ji gali būti sprendžiama šeimos lygmeniu;
- AC. kadangi daugiausia dėmesio šioje diskusijoje turėtų būti skiriama reprodukcinės sveikatos politikai;
- AD. kadangi būtina rinkti palyginamus suskirstytus, kokybinius ir kiekybinius duomenis, apimančius visus problemos aspektus, siekiant suprasti tikrąjį smurto prieš moteris mastą Sąjungoje ir taigi kurti veiksmingą politiką;
- AE. kadangi 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamentui atmetus Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos saugumo nuo nusikalstamumo statistikos¹ reikia priminti, kad būtina parengti naują pasiūlymą dėl ES teisės aktų, kuriuose būtų nustatyta nuosekli statistinių duomenų apie smurtą prieš moteris rinkimo valstybėse narėse sistema, ir kadangi Taryba savo 2012 m. gruodžio mėn. išvadose paragino tobulinti palyginamų, patikimų ir nuolat atnaujinamų duomenų apie visų rūšių smurtą prieš moteris rinkimą ir sklaidą tiek valstybių narių, tiek Europos Sąjungos lygmenimis;
- AF. kadangi moterų lyties organų žalojimas yra tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teisių pažeidimas, moterų ir mergaičių kankinimo forma, ir jis atspindi giliai įsišaknijusią lyčių nelygybę. kadangi moterų lyties organų žalojimas yra kraštutinė moterų diskriminacijos forma ir beveik visada atliekamas nepilnametėms, taigi yra ir vaiko teisių

---

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0494.

pažeidimas;

AG. kadangi prostituciją galima vertinti kaip smurtą prieš moteris dėl jos poveikio moterų fizinei ir psichinei sveikatai, ypač prievartinės prostitucijos ir prekybos moterimis prostitucijos tikslais atvejais;

AH. kadangi žudymas dėl garbės Sąjungoje įgyja vis pavojingesnę tendenciją, kuri dažniausiai yra susijusi su jaunomis merginomis;

AI. kadangi tarptautiniu mastu pripažįstama, kad senyvo amžiaus žmonių orumą žeminantis elgesys yra vyresnio amžiaus moterų žmogaus teisių pažeidimas, ir kadangi visose ES valstybėse būtina užkirsti kelią tokiam elgesiui ir su juo kovoti;

AJ. kadangi patvirtinus ES gaires dėl smurto prieš moteris ir mergaites ir kovos su visų formų moterų diskriminacija, taip pat konkrečių skyrių dėl moterų apsaugos ES nuo smurto dėl lyties ES strateginėje programoje žmogaus teisių srityje ir susijusiame veiksmų plane aiškiai parodyta, kad ES turi politinės valios moterų teisių klausimą laikyti pirmenybiniu ir imtis ilgalaikių veiksmų šioje srityje; kadangi žmogaus teisių politikos kryptį išorės ir vidaus aspektų suderinamumas kartais gali atskleisti kalbų ir veiksmų atotrūkį;

AK. kadangi, remiantis Komisijos ir organizacijos „Amnesty International“ ataskaitomis, Europoje nuo moterų lyties organų žalojimo nukentėjo šimtai tūkstančių moterų ir mergaičių ir dažniausiai minimas šio reiškinio aukų skaičius – 500 000; kadangi dėl valstybių narių teisės aktų nuostatų skirtumų atsiranda vadinamojo tarpvalstybinio moterų lyties organų žalojimo turizmo Europos Sąjungoje reiškinys;

AL. kadangi ES vis dar turi bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis siekdama panaikinti smurtinę moterų lyties organų žalojimo praktiką; kadangi tos valstybės narės ir trečiosios šalys, kuriose galioja nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė už moterų lyties organų žalojimą, turėtų tuos teisės aktus taikyti;

1. prašo Komisijos ne vėliau kaip iki 2014 m. pabaigos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 84 straipsnį pateikti Parlamentui pasiūlymą dėl akto, kuriuo būtų nustatytos priemonės, skirtos valstybių narių veiksams smurto prieš moteris ir mergaites prevencijos srityje skatinti ir remti, atsižvelgiant į prie pranešimo pridėdamas išsamias rekomendacijas;
2. ragina Komisiją pateikti persvarstytą pasiūlymą dėl reglamento dėl Europos statistikos, kuris būtų orientuotas į bet kokios formos smurtinius nusikaltimus prieš moteris ir kuriame būtų nustatyta nuosekli statistinių duomenų apie smurtą dėl lyties rinkimo valstybėse narėse sistema;
3. prašo Tarybos pradėti taikyti nuostatą dėl pereigos priimant vienbalsį sprendimą, kuriuo smurtas prieš moteris ir mergaites (ir kitų formų smurtas dėl lyties) būtų priskiriamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalyje išvardytiems nusikaltimams;
4. ragina Komisiją skatinti nacionalinius ratifikavimo procesus ir pradėti Europos Sąjungos prisijungimo prie Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris procedūrą, kai tik bus

įvertintas šio veiksmo poveikis ir pridėtinė vertė;

5. prašo Komisijos pateikti visos ES masto kovos su visų formų smurtu prieš moteris ir mergaites strategiją ir veiksmų planą, kaip numatyta 2010 m. Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų plane, siekiant užtikrinti konkrečią ir veiksmingą moterų neliečiamybę, lygybę (ES sutarties 2 straipsnis) ir gerovę (ES sutarties 3 straipsnio 1 dalies) laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, itin daug dėmesio skiriant su moterimis susijusiai prevencijai, t. y. moterys turi būti informuojamos apie savo teises, vyrai ir berniukai (nuo kuo jaunesnio amžiaus) – apie tai, kad būtina gerbti moterų fizinę ir psichologinę neliečiamybę; pabrėžia, kad reikia tinkamai parengti policijos ir teismines tarnybas atsižvelgiant į išskirtinį smurto dėl lyties pobūdį; skatina valstybes nares imtis priemonių ir padėti nukentėjusiesiems iš naujo kurti savo gyvenimą ir atgauti pasitikėjimą, kad jie vėl netaptų pažeidžiami ar priklausomi; mano, kad tokioje strategijoje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas pažeidžiamoms grupėms, pvz., vyresnio amžiaus asmenims, neįgaliesiems, imigrantams ir lesbietėms, gėjams, biseksualiems ir translyčiams asmenims (LGBT), ir kad joje taip pat turėtų būti numatytos priemonės, kuriomis būtų remiami smurtą matę vaikai ir kuriomis jie būtų pripažinti nusikaltimo aukomis;
6. ragina Komisiją skatinti valstybių narių ir moterų NVO ir organizacijų bendradarbiavimą siekiant parengti ir įgyvendinti veiksmingą smurto prieš moteris panaikinimo strategiją;
7. skatina Komisiją imtis pirmųjų veiksmų, siekiant įsteigti Europos smurto prieš moteris ir mergaites stebėjimo centrą, kuris būtų grindžiamas esama institucine struktūra (Europos lyčių lygybės institutu (EIGE)) ir kuriai vadovautų ES kovos su smurtu prieš moteris ir mergaites koordinatorius;
8. primygtinai ragina Komisiją per artimiausius trejus metus paskelbti Europos smurto prieš moteris ir mergaites panaikinimo metus, siekiant didinti piliečių ir visų politikų informuotumą šią plačiai paplitusią problemą, su kuria susiduria visos ES valstybės narės, ir pateikti aiškų veiksmų planą, kuriuo būtų padarytas galas smurtui prieš moteris;
9. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis veiksmų siekiant panaikinti moterų žudymo dėl lyties ir bet kokio smurto prieš moteris nebaudžiamumą ir šiuo tikslu stiprinti moterų teisę kreiptis į teismą, panaikinti smurtautojų nebaudžiamumą, išskaidyti duomenų rinkimą ir remti nacionaliniu lygmeniu esamus pajėgumus ir teikiamą pagalbą;
10. ragina valstybes nares artimiausiu metu ratifikuoti Stambulo konvenciją, nes tai yra viena iš išsamiausiai parengtų tarptautinių kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje priemonių;
11. ragina valstybes nares teisiškai įtvirtinti smurtinį moterų žudymą dėl lyties ir parengti teisės aktą siekiant panaikinti šį žudymą;
12. skatina valstybes nares įgyvendinti nacionalinės teisės aktus, kuriais baudžiama už visų formų smurtą prieš moteris, ir užtikrinti jų taikymą;
13. ragina valstybes nares kovoti su žudymu dėl garbės šviečiant galimas aukas ir suteikiant joms prieglobstį, taip pat rengiant informavimo apie šį ypač šiurkštų žmogaus teisių pažeidimą ir jo sukeltų tragiškų mirčių skaičių kampanijas;

14. primygtinai ragina valstybes nares į savo nacionalinę teisę perkelti direktyvas 2012/29/ES, 2011/99/ES¹ ir 2011/36/ES² ir ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip jos taikomos;
15. ragina valstybes nares ir suinteresuotąsias šalis bendradarbiaujant su Komisija padėti skleisti informaciją apie ES programas ir pagal jas kovai su smurtu prieš moteris skiriamą finansavimą;
16. primena, kad su smurtu prieš moteris susiduriama ne tik Europoje; griežtai smerkia tai, kad seksualinis smurtas prieš moteris nuolat naudojamas kaip karo ginklas, ir ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinant bendradarbiavimo ir vystymosi programas spręsti smurto prieš moteris klausimą; pabrėžia, jog būtinos didesnės pastangos siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės, kad per konfliktus nukentėjusioms moterims ir mergaitėms būtų suteiktos tinkamos sveikatos priežiūros paslaugos ir psichologinė pagalba ir kad aukos būtų apsaugotos;
17. ragina Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) parengti išsamų visų formų smurto prieš moteris panaikinimo veiksmų planą; prašo EIVT bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis siekiant nutraukti moterų žudymą dėl lyties;
18. primygtinai ragina ES nustatant pagalbos sąlygas užtikrinti, kad trečiosios šalys moteris ir mergaites apsaugotų nuo visų formų smurto; ragina Tarybą sustabdyti pagalbos teikimą šalims, kuriose taikoma smurto prieš moteris ir mergaites praktika, ir nukreipti pagalbą aukoms remti; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad visuose naujuose laisvosios prekybos susitarimuose su trečiosiomis šalimis būtų numatyti griežti reikalavimai apsaugoti moteris ir mergaites;
19. ragina ES plėtojant dialogą su trečiosiomis šalimis žmogaus teisių klausimais skatinti visų formų smurto prieš moteris, ypač smurto prieš lesbiečių, gejų, biseksualių ir transseksualių asmenų bendruomenės narius, kurie gali būti mažiau apsaugoti nuo smurto ir žmogaus teisių pažeidimų, prevenciją, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą;
20. konstatuoja, kad rekomendacijose laikomasi pagrindinių teisių ir subsidiarumo bei proporcingumo principų;
21. mano, kad finansinės išlaidos, susijusios su prašomu pateikti pasiūlymu, turėtų būti dengiamos iš Sąjungos biudžeto III skyriaus (užtikrinant visapusišką papildomumą su biudžeto eilute, susijusia su pasiūlymo dalyku);
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją ir pridėdamas išsamias rekomendacijas Komisijai ir Tarybai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Tarybai ir Europos lyčių lygybės institutui.

---

¹ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/99/EB dėl Europos apsaugos orderio (OL L 338, 2011 12 21, p. 2).

² 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS
IŠSAMIOS REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO
TURINIO

1 rekomendacija (dėl reglamento, kurį reikia priimti, tikslo ir taikymo srities)

Šio reglamento tikslas turėtų būti nustatyti priemonės, skirtas valstybių narių veiksams smurto dėl lyties prevencijos srityje skatinti ir remti.

Kaip jau nurodyta 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR, smurtas dėl lyties turėtų būti suprantamas kaip smurtas, kuris yra nukreiptas į asmenį dėl to asmens lyties, lytinės tapatybės ar lytinės raiškos arba nuo kurio neproporcingai nukenčia tam tikros lyties asmenys. Toks smurtas aukai gali padaryti fizinę, seksualinę, emocinę ar psichologinę žalą arba ekonominių nuostolių ir apimti smurtą artimoje aplinkoje, seksualinį smurtą (įskaitant išžaginimą, seksualinę prievartą ir seksualinį priekabiavimą), prekybą žmonėmis, vergiją ir įvairias žalingos praktikos formas, pavyzdžiui, priverstines santuokas, moterų lyties organų žalojimą ir vadinamuosius nusikaltimus dėl garbės.

2 rekomendacija (dėl prevencijos ir kovos priemonių)

Valstybės narės turėtų parengti smurto dėl lyties prieš moteris ir mergaites prevencijos ir kovos priemones. Visų pirma jos turėtų:

- kurti, įgyvendinti ir kasmet vertinti visapusiškas strategijas ir programas, įskaitant valstybines švietimo ir mokytojų bei pramogų sektoriaus specialistų mokymo programas, kuriomis siekiama pašalinti kliūtis, trukdančias moterims ir mergaitėms visapusiškai naudotis savo teisėmis ir laisve gyventi be smurto, ir paskatinti gilius socialinės bei kultūrinės elgsenos pokyčius;
- atlikti atitinkamus mokslinius tyrimus smurto dėl lyties srityje, be kita ko, išnagrinėti smurto priežastis ir motyvus bei rinkti ir analizuoti duomenis, kartu toliau stengiantis standartizuoti smurto dėl lyties atvejų registravimo kriterijus, kad surinktus duomenis būtų galima palyginti;
- organizuoti pareigūnų ir specialistų, galinčių susidurti su smurto dėl lyties atvejais (įskaitant teisėsaugos, socialinės gerovės, vaiko teisių apsaugos (nukentėjusiems nuo smurto atvejų arba jų liudininkams), sveikatos priežiūros ir pagalbos centrų darbuotojus), mokymą, kad būtų galima susekti, nustatyti ir tinkamai nagrinėti tokio smurto atvejus, itin daug dėmesio skiriant aukų poreikiams ir teisėms;
- keistis patyrimu, patirtimi, informacija ir geriausios patirties pavyzdžiais pasitelkiant Europos nusikalstamumo prevencijos tinklą;
- rengti informuotumo didinimo kampanijas, įskaitant skirtas konkrečiai vyrams ir berniukams, konsultuojantis ir atitinkamais atvejais bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, žiniasklaida ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis;
- sukurti, jeigu tai dar nepadaryta, ir remti nemokamas nacionalines pagalbos linijas, kuriose dirbtų tam pasirengę specialistai;

- užtikrinti, kad būtų specializuotų prieglaudų (jos sumanytos kaip pirmosios pagalbos ir moterų saugumo ir įgalinimo erdvės), kuriose vietų skaičius būtų nustatytas remiantis principu „viena moteris 10 000 gyventojų“, ir šios prieglaudos būtų aprūpintos įranga bei tinkamai apmokytais darbuotojais.
- užtikrinti paramą moterų nevyriausybinėms organizacijoms ir pilietinei visuomenei, kurios dirba siekdamos užkirsti kelią smurtui dėl lyties prieš moteris ir mergaites.
- diegti mechanizmus, dėl kurių būtų lengviau gauti nemokamą teisinę pagalbą, kuri suteiktų galimybę aukoms naudotis savo teisėmis visoje Sąjungoje;
- laiku ir tinkamai informuoti aukas apie apsaugos ir pagalbos galimybes bei esamas teises priemones, taip siekiant ir jas paskatinti liudyti;
- steigti specialius teismus, kurie nagrinėtų smurto dėl lyties bylas, arba didinti šių teismų skaičių; numatyti daugiau lėšų ir priemonių, skirtų smurto dėl lyties srityje dirbantiems teisėjams, prokurorams ir advokatams mokytis; gerinti teisėsaugos įstaigų specializuotų padalinių veiklą, didinant jose dirbančių asmenų skaičių ir gerinant jų mokymą bei įrangą;
- užtikrinti, kad smurtautojai būtų baudžiami atsižvelgiant į nusikaltimo sunkumą;
- sudaryti socialines ir ekonomines sąlygas, kuriomis nuo smurto nukentėjusios moterys galėtų gyventi nepriklausomai ir savarankiškai;
- užtikrinti, kad visuomenės sveikatos priežiūros institucijose būtų teikiamos specializuotos sveikatos priežiūros paslaugos;
- įgyvendinant visas programas, priemones ir veiksmus, kurių imamasi, tinkamai atsižvelgti į ypatingą specialių poreikių turinčių aukų (pavyzdžiui, nepilnamečių, neįgalių moterų, imigrančių, mažumoms priklausančių moterų, pagyvenusių moterų, jokios kvalifikacijos neturinčių ar turinčių žemą kvalifikaciją moterų arba socialinės atskirties riziką patiriančių moterų) padėtį;
- užtikrinti, kad smurto dėl lyties aukoms būtų teikiama pirmenybė aprūpinant socialiniu būstu.

3 rekomendacija (dėl nacionalinių pranešėjų sistemos ar lygiaverčių mechanizmų)

Per metus nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kad sukurtų nacionalinių pranešėjų sistemą arba lygiaverčius mechanizmus. Tokių mechanizmų paskirtis turėtų būti, be kita ko, padėti atlikti smurto dėl lyties tendencijų vertinimus, įvertinti priemones, kurių buvo imtasi siekiant kovoti su smurtu dėl lyties nacionaliniu ir vietos lygmenimis, rezultatus, rinkti statistinius duomenis ir kasmet teikti ataskaitas Komisijai ir kompetentingiems Europos Parlamento komitetams.

4 rekomendacija (dėl Sąjungos kovos su smurtu prieš moteris strategijos koordinavimo)

Kad padėtų koordinuoti ir stiprinti Sąjungos kovos su smurtu dėl lyties strategiją, valstybės narės turėtų perduoti Komisijai 3-iojoje rekomendacijoje nurodytą informaciją.

5 rekomendacija (dėl ataskaitų teikimo)

Komisija praėjus metams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos kasmet iki gruodžio 31 d. turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertintų, kokių mastu valstybės narės ėmėsi priemonių po šio reglamento patvirtinimo.

Šioje ataskaitoje turi būti išvardijamos priemonės, kurių buvo imtasi, ir pabrėžiami gerosios patirties pavyzdžiai.

6 rekomendacija (dėl Pilietinės visuomenės forumo sukūrimo)

Komisija turi glaudžiai bendradarbiauti su atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir kompetentingomis įstaigomis, kurios dirba kovos su smurtu dėl lyties srityje vietos, regionų, nacionaliniu, Europos arba tarptautiniu lygmenimis, ir, siekdama šio tikslo, sukurti Pilietinės visuomenės forumą.

Šis forumas turi būti keitimosi informacija ir žinių kaupimo priemonė. Jis turi padėti užtikrinti glaudų ES institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų šalių dialogą.

Kaip nurodyta pirmojoje pastraipoje, šiame forume gali dalyvauti atitinkamos suinteresuotosios šalys, o forumo susitikimai rengiami bent kartą per metus.

7 rekomendacija (dėl finansinės paramos)

Šiame reglamente reikėtų nustatyti finansinės paramos iš Sąjungos biudžeto (III skirsnio), skirtos 3-iojoje rekomendacijoje išvardytiems veiksams remti, šaltinį.

AIŠKINAMOJI DALIS

Smurtas prieš moteris yra paplitęs žmogaus teisių pažeidimas ir diskriminacijos dėl lyties forma. Jis yra pagrindinė lyčių lygybės priežastis, nes trukdo moterims visapusiškai dalyvauti ekonominiame, socialiniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime. Smurtą patiriančios moterys kenčia nuo ilgalaikių sunkių psichologinių ir fizinių traumų. Be to, smurtas prieš moteris yra didelė ekonominė našta, nes dėl jo atsiranda išlaidų sveikatos priežiūros ir policijos bei teismų darbo srityse ir mažėja produktyvumas bei darbo užmokestis.

Europoje apie 20–25 proc. suaugusių moterų bent kartą yra patyrusios fizinį smurtą, o daugiau kaip 10 proc. – seksualinį smurtą panaudojant jėgą. Net 45 proc. moterų patyrė tam tikros rūšies smurtą; 12–15 proc. Europos moterų patyrė smurtą šeimoje, o nuo smurto šeimoje Europos Sąjungoje kasdien miršta po septynias moteris (PE504.467).

Todėl dėl ekonomikos krizės sumažinus biudžetus dažniausiai teigiama, kad valstybės negali skirti daugiau lėšų kovai su smurtu dėl lyties ir jo prevencijai. Remiantis tyrimų duomenimis, 2011 m. Europos Sąjungoje smurto prieš moteris ekonominės sąnaudos siekė 228 mlrd. EUR, iš kurių paslaugoms skirta 45 mlrd. EUR, nepasiekti ekonominiai rezultatai įvertinti 24 mlrd. EUR, o skausmas ir kančios – 159 mlrd. EUR. Prevencinių priemonių išlaidos yra gerokai mažesnės nei dėl smurto patiriamos sąnaudos (PE504.467).

Būtinybė priimti ES teisės aktą, skirtą valstybių narių veiksams smurto prieš moteris prevencijos srityje skatinti ir remti

Šiandien Europos Sąjungoje nėra nei teisės akto, kuriame būtų nustatytos priemonės, skirtos valstybių narių veiksams smurto prieš moteris prevencijos srityje skatinti ir remti, nei visapusiškos kovos su smurtu prieš moteris strategijos.

Iš tikrųjų Europos Parlamentas ne vienus metus primygtinai prašė pateikti pasiūlymą dėl kovos su smurtu prieš moteris direktyvos. 2010 m. Europos Parlamente surengtas Tarptautinės moters dienos renginys buvo skirtas smurtui prieš moteris. 2011 m. balandžio 5 d. patvirtintame Evos-Britt Svensson pranešime dėl naujos ES kovos su smurtu prieš moteris politikos programos prioritetų ir metmenų (2010/2209(INI)) buvo raginama patvirtinti „naują išsamų politinį požiūrį į smurtą dėl lyties, įskaitant baudžiamosios teisės priemonę – direktyvą prieš smurtą dėl lyties.“ 2012 m. Sophie In't Veld pranešime dėl moterų ir vyrų lygybės Europos Sąjungoje (2011 m.) (2011/2244(INI)) Europos Parlamentas dar kartą paragino imtis veiksmų. 2012 m. kovo 13 d. patvirtintame pranešime Europos Parlamentas primygtinai tvirtino, kad „Komisija privalo pateikti ES strategiją dėl smurto prieš moteris nutraukimo, įskaitant teises baudžiamosios teisės priemones, skirtas kovoti su prievarta dėl lyties, kaip Parlamentas to prašė kelete rezoliucijų.“

Iš tikrųjų nacionalinės teisės aktuose trūksta bendro supratimo apie smurto prieš moteris problemą, šios sąvokos apibrėžčių ir šios srities sistemos.

Todėl moterų ir mergaičių apsaugos nuo visų smurto rūšių rezultatai ir lygiai 28 ES valstybėse narėse labai skirtingi. Siekiant užkirsti kelią smurtui ir apsaugoti smurto aukas,

anksčiau ar vėliau ES lygmeniu reikėtų minimaliai suderinti taikomas nuostatas, bent jau susijusias su bendru ir visa apimančiu šio reiškinio supratimu.

Smurtas prieš moteris yra tarpvalstybinio pobūdžio, todėl šią problemą reikia spręsti ES lygmeniu. Turint omenyje žmonių judumą Europoje, galimos aukos, pvz., moterys, kilusios iš vienos valstybės narės, gyvenančios kitoje ES valstybėje narėje ir dirbančios dar kitoje valstybėje narėje, turėtų būti apsaugotos neatsižvelgiant į jų buvimo vietą Europos Sąjungoje. Reikia nustatyti būtiniausius standartus ir bendras apibrėžtis, imtis bendrų veiksmų kovojant su smurtu prieš moteris ir užtikrinti, kad daugiau kaip pusė ES gyventojų visapusiškai naudotųsi teise laisvai judėti visoje Europos Sąjungoje.

Šiame teisės akte turi būti skatinami ir remiami valstybių narių veiksmai smurto prevencijos srityje (t. y. informacijos rinkimas ir keitimasis informacija, susijusių pareigūnų mokymas, keitimasis patyrimu ir gerosios patirties pavyzdžiais, informuotumo didinimas ir lėšų telkimas).

Todėl Europos Sąjunga turėtų tapti pirmaujančia tarptautine veikėja smurto dėl lyties prevencijos srityje ir būti sėkmingu pavyzdžiu visiems pasaulio veikėjams, kurie įstatymų, kultūros ir politikos priemonėmis siekia panaikinti smurtą prieš moteris ir kovoti su diskriminacija dėl lyties.

Pranešėja mano, kad reglamentas yra geriausia priemonė tokiam tikslui pasiekti, nes jis yra tiesiogiai įgyvendinama priemonė, jam nereikalingos jokios kitos įgyvendinimo priemonės ir jis visose valstybėse narėse iš karto tampa vykdomu įstatymu.

Su duomenų apie smurtą prieš moteris rinkimu susijusios problemos

Šiandien ES lygmeniu akivaizdžiai trūksta prieinamų ir sistemiškai renkamų duomenų apie smurtą prieš moteris. Pirma, labai sudėtinga įvertinti tikrąjį smurto prieš moteris mastą, nes apie daugelį smurto šeimoje ir seksualinės prievartos atvejų nepranešama. Antra, sudėtinga atlikti lyginamąją analizę, nes nėra suderintos bendros administracinių duomenų gavimo metodikos.

Parlamentas keliose rezoliucijose primygtinai ragino valstybes nares teikti duomenis apie smurtą prieš moteris ir 2011 m. lapkričio mėn. paprašė Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros apie tai rinkti palyginamus duomenis¹. Be to, Taryba savo 2012 m. gruodžio mėn. išvadose ragino tobulinti palyginamųjų, patikimų ir nuolat atnaujinamų duomenų apie visų rūšių smurtą prieš moteris rinkimą ir sklaidą tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis.

Todėl vis dar būtina parengti naują pasiūlymą dėl ES teisės aktų, kuriuose būtų nustatyta nuosekli statistinių duomenų apie smurtą prieš moteris rinkimo valstybėse narėse sistema. Be to, kai kurių ES valstybių narių valdžios institucijų sistemų sudėtingumas gali turėti įtakos nusikaltimų apibrėžčių nustatymo teisės aktuose ir duomenų rinkimo organizavimo būdams arba tose valstybėse prieinamoms apsaugos ir prevencijos priemonėms. Pranešėja pabrėžia, kad reikia bendros duomenų apie smurtą prieš moteris gavimo metodikos, ir primygtinai

---

¹ Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra 20 ES valstybių narių pradėjo smurto dėl lyties tyrimą, kurio rezultatai bus paskelbti 2014 m.

ragina Komisiją pateikti persvarstyta pasiūlymą dėl reglamento dėl Europos statistikos, kuriame taip pat būtų nustatyta nuosekli statistinių duomenų apie smurtą prieš moteris rinkimo valstybėse narėse sistema, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros darbą, kurį ji atlieka rinkdama palyginamus duomenis savo tyrimui ES mastu.

Nuostata dėl pereinimo

Pranešėja siūlo pradėti taikyti nuostatą dėl pereinimo, t. y. priimti vieningą sprendimą, kuriuo smurtas dėl lyties (įskaitant moterų lyties organų žalojimą) būtų priskiriamas 83 straipsnio 1 dalyje išvardytiems nusikaltimams.

Lisabonos sutartyje Europos Sąjungai suteikta galimybė siekiant suderinimo tvirtinti bendrąsias baudžiamosios teisės srities nuostatas. Europos Sąjunga taip pat turi teisę nustatyti būtinąsias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarpvalstybinį aspektą, kurį lemia tokių nusikaltimų pobūdis arba poveikis, atvejais. Šiais įgaliojimais taip pat naudojamosi tais atvejais, kai atsiranda konkretus poreikis pasiekti sutarimą dėl kovos su nusikalstamumu būdų. Sutarties tekste išskirta prekyba žmonėmis ir seksualinis moterų bei vaikų išnaudojimas. Dėl policijos ir teismo bendradarbiavimo tarpvalstybinį aspektą turinčiose baudžiamosiose bylose Europos Parlamentas ir Taryba gali nustatyti būtinąjį bendrą standartą.

Moterų lyties organų žalojimas

Moterų lyties organų žalojimas yra tarptautiniu mastu pripažintas mergaičių ir moterų žmogaus teisių pažeidimas. Jis atspindi giliai įsišaknijusių lyčių nelygybę ir yra kraštutinė moterų diskriminacijos forma. Moterų lyties organų žalojimas beveik visada atliekamas nepilnametėms ir yra vaiko teisių pažeidimas. Tai, be abejonės, yra viena iš žiauriausių smurto prieš moteris formų. Tokios praktikos aukos susiduria su skaudžiais trumpalaikiais ir ilgalaikiais fiziniais ir psichologiniais padariniais.

Šiais metais Europos Komisija pradėjo viešąsias konsultacijas dėl moterų lyties organų žalojimo ir šiuo metu nagrinėja 68 gautus atsakymus. Šie atsakymai, taip pat Europos lyčių lygybės instituto ataskaita dėl moterų lyties organų žalojimo bus įtraukti į tolesnes politikos iniciatyvas, apimančias ir vidaus, ir išorės klausimus. Tos iniciatyvos gali būti pradėtos įgyvendinti artėjant Tarptautinei kovos su smurtu prieš moteris dienai (lapkričio 25 d.), tačiau dar reikia apsispręsti dėl tikslaus jų formato ir turinio.

Pranešėja primygtinai ragina Europos Komisiją pasiūlyti ES veiksmų planą dėl moterų lyties organų žalojimo, kuriame būtų sprendžiama keletas klausimų, pvz., prevencijos ir apsaugos klausimai.

Reikėtų patvirtinti bendrą ES politiką dėl moterų ir mergaičių, ieškančių prieglobsčio dėl moterų lyties organų žalojimo praktikos; ši politika turėtų būti parengta atsižvelgiant į tarptautiniu mastu sutartus standartus, o Europos prieglobsčio paramos biuras (angl. EASO) į mokymo ir informacijos sklaidos veiklą galėtų įtraukti moterų lyties organų žalojimą kaip integruotą aspektą. ES taip pat turėtų aktyviai spręsti moterų lyties organų žalojimo problemą plėtodama politinį dialogą su ES nepriklausančiomis valstybėmis.

Stambulo konvencija

Pranešėja primygtinai ragina valstybes nares, dar neratifikavusias Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris, tai padaryti, o Komisiją – pradėti Europos Sąjungos prisijungimo prie šios konvencijos procedūrą, kai tik bus įvertintas šio veiksmo poveikis.

Iki šiol Stambulo konvencija yra plačiausio užmojo teisinė kovos su smurtu prieš moteris priemonė, kuri suteikia galimybę veiksmingai užkirsti kelią smurtui prieš moteris Europoje ir už jos ribų ir kovoti su šiuo reiškiniu. Reikia imtis ryžtingų veiksmų, kad ši konvencija būtų pasirašyta ir ratifikuota ir, svarbiausia, užtikrinti, kad pavienės valstybės ir Europos Sąjunga įgyvendintų Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo nuostatas. Šioje konvencijoje reikalaujama įgyvendinti šešis Europos Parlamento keletą kartų prašytus kovos su smurtu prieš moteris sistemos aspektus (politika, prevencija, apsauga, baudžiamasis persekiojimas, parama ir partnerystė, *angl. policy, prevention, protection, prosecution, provision ir partnership*) ir raginama įtraukti visas atitinkamas valstybės įstaigas ir tarnybas, kad su smurtu būtų kovojama koordinuotai.

Be teisinių padarinių, Europos Sąjungai prisijungus prie Stambulo konvencijos būtų perduota labai svarbi politinė žinia.

Europos smurto stebėjimo tarnyba

Pranešėja siūlo išplėsti Europos lyčių lygybės instituto įgaliojimus, siekiant jį laipsniškai paversti Europos smurto stebėjimo tarnyba. Ji mano, kad būtų tikslingiau smurto klausimus įtraukti į Europos lyčių lygybės instituto kompetencijos sritį. Pranešėja nusprendė nesiūlyti šį klausimą priskirti ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus įgaliojimų sričiai, nes tuomet smurtas būtų suvokiamas ne kaip lyčių lygybės ir žmogaus teisių klausimas, o tik kaip vidaus reikalų ir tarpvalstybinė problema. Svarbu suteikti įgaliojimus lyčių lygybės ir pagrindinių teisių srityje.

ES smurto prieš moteris panaikinimo metai

Pranešėja siūlo Komisijai per artimiausius trejus metus paskelbti ES smurto prieš moteris panaikinimo metus. Tokių metų tikslas būtų piliečių informuotumo didinimas.

14.1.2014

PILIEČIŲ LAISVIŲ, TEISINGUMO IR VIDAUS REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetui

su rekomendacijomis Komisijai dėl kovos su smurtu prieš moteris
(2013/2004(INL))

Nuomonės referentė: Roberta Angelilli

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 42 straipsnis)

PASIŪLYMAI

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas ragina atsakingą Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetą į savo pasiūlymo dėl rezoliucijos priedą įtraukti šias rekomendacijas:

1. pabrėžia, kad, remiantis Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 3 straipsnio 2 dalimi, Sąjunga savo piliečiams turėtų sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę be vidaus sienų, kurioje laisvas asmenų judėjimas būtų užtikrinamas kartu taikant atitinkamas nusikalstamumo prevencijos ir kovos su juo priemones;
2. pabrėžia, kad pagal ES sutarties 2 straipsnį Sąjungos pagrindas yra tokios vertybės, kaip pagarba žmogaus orumui, lygybė, teisinė valstybė bei pagarba asmenų žmogaus teisėms visuomenėje, kurioje, be kita ko, turėtų vyrauti lyčių lygybė ir žmonių gerovė (ES sutarties 3 straipsnio 1 dalis);
3. pažymi, kad smurto prieš moteris sąvoka naudojama smurtiniams veiksams moterų atžvilgiu apibūdinti, kurių pirmaeilis motyvas yra aukos lytis; smurtinių veiksų prieš moteris yra daugybė ir jie gali apimti smurtą artimoje aplinkoje, išžaginimą, įskaitant vedybinį prievartavimą, smurtą dėl kraičio, moterų lytinių organų žalojimą, išpuolius naudojant rūgštį, priverstines santuokas, seksualinį išnaudojimą, prievartinę prostituciją ir pornografiją, prekybą moterimis ir priverstines savižudybes – ir tai ne viskas; mano, kad smurtas prieš moteris – šiurkštus žmogaus teisių pažeidimas ir jis niekuomet neturėtų būti pateisinamas religija, kultūra ar tradicija;
4. primena, kad pagal Lisabonos sutartimi apibrėžtą teisinę sistemą suteikiamos naujos galimybės stiprinti ES lygmens bendradarbiavimą baudžiamosios teisenos politikos

srietyje: institucijos ir valstybės narės gali dirbti kartu remdamosi tvirtu pagrindu ir formuoti bendrą ES teisinę kultūrą, kad su visų formų smurtu prieš moteris ir jų diskriminacija būtų kovojama atsižvelgiant į nacionalines teisinės sistemas ir tradicijas, tačiau jų nepakeičiant;

5. apgailestauja, kad tik trys ES valstybės narės yra ratifikavusios Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija); ragina valstybes nares nedelsiant ratifikuoti konvenciją, o Komisiją – inicijuoti ES prisijungimo prie jos procedūrą;
6. pažymi, kad trys neatsiejami kovos su smurtu prieš moteris tikslai yra prevencija, aukų apsauga ir pagalba joms, taip pat nusikaltimus padariusių asmenų baudžiamasis persekiojimas;
7. ragina valstybes nares įgyvendinti ir tuomet vykdyti nacionalinius teisės aktus, kuriais būtų kriminalizuojamas visų formų smurtas prieš moteris, ir ragina Komisiją remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 84 straipsniu priimti teisės aktą, kuris būtų skirtas valstybių narių veiksams nusikaltimų prevencijos srityje stiprinti; pažymi, kad, norint kovoti su visų formų smurtu prieš moteris ir jų panaikinti, būtina visapusiška tarpdisciplininė Europos strategija, kuri apimtų socialines, politines ir teisinės priemones, kaip 2010 m. numatyta veiksmų plane, kuriuo įgyvendinama Stokholmo programa, siekiant realiai ir veiksmingai apsaugoti moterų neliečiamumą, lygybę (ES sutarties 2 straipsnis) ir gerovę (ES sutarties 3 straipsnio 1 dalis) laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje; mano, kad tokioje strategijoje ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas pažeidžiamoms grupėms, pvz., vyresnio amžiaus asmenims, neįgaliesiems, imigrantams ir lesbietėms, gėjams, biseksualiems ir translyčiams (LGBT) asmenims, ir kad pagal ją taip pat turėtų būti numatytos priemonės, kuriomis būtų remiami smurtą matę vaikai ir kuriomis jie būtų pripažinti nusikaltimo aukomis;
8. pažymi, kad, nors daugiakultūris Europos pobūdis yra turtinimo šaltinis, priklausymas konkrečiai kultūrai jokiomis aplinkybėmis negali būti priežastis smurtui pateisinti; reiškia ypatingą susirūpinimą dėl diskriminacijos ir smurto prieš moteris, kurių priežastis – jų priklausomybė mažumai, pirmiausia etninei mažumai, prieš neįgalias moteris, prieš LGBT ar interseksualias moteris arba prieš religinei mažumai priklausančias moteris ir prieš moteris, kurios pažeidžiamos dėl savo amžiaus – nesvarbu, ar tai būtų dėl jaunystės, ar dėl senatvės; ragina Komisiją, Europos išorės veikslių tarnybą (EIVT) ir valstybes nares imantis bet kokių galimų priemonių atsižvelgti į daugialypę diskriminaciją;
9. primena, kad su smurtu prieš moteris susiduriama ne tik Europoje; griežtai smerkia tai, kad seksualinis smurtas prieš moteris nuolat naudojamas kaip karo ginklas, ir ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinant bendradarbiavimo ir vystymosi programas spręsti smurto prieš moteris klausimą; pabrėžia, jog būtinos didesnės pastangos siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės, kad per konfliktus nukentėjusioms moterims ir mergaitėms būtų suteiktos tinkamos sveikatos priežiūros paslaugos ir psichologinė pagalba ir kad aukos būtų apsaugotos;
10. laikosi nuomonės, kad daugiausia dėmesio šioje diskusijoje turėtų būti skiriama reprodukcinės sveikatos politikai;

11. ragina Tarybą užtikrinti, kad smurtas prieš moteris būtų įvardytas dar viena ypač sunkių nusikaltimų sritimi, kaip nustatyta pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį, nes nepaprastai svarbu bendrai kovoti su šiais nusikaltimais siekiant priimti minimalius nusikalstamų veikų ir bausmių apibrėžimo standartus su sąlyga, kad bet kokie pasiūlymai dėl ES materialinės baudžiamosios teisės nuostatų visapusiškai atitiks subsidiarumo ir proporcingumo principus; primygtinai ragina valstybes nares traukti baudžiamojon atsakomybėn tuos, kurie yra įvykdę smurtinius veiksmus prieš moteris;
12. ragina valstybes nares parengti savo priemones, skirtas padėti su smurtu dėl lyties susidūrusiems vaikams, atsižvelgiant į tai, kad, nesiimant jokių priemonių, šios formos smurto poveikis vaiko, kuris gali jį patirti prieš savo valią, elgesiui, taip pat emocinis ir fizinis poveikis jam gali būti didelis ir ilgalaikis;
13. pabrėžia, kad būtina spręsti diskriminacijos dėl lyties problemą daugialypės diskriminacijos kontekste, siekiant užtikrinti, kad būtų tiriama neapykantą kurstanti kalba ir neapykantos nusikaltimai prieš moteris, pripažinti moterų žudymą dėl jų lyties moterų žudymu (angl. *femicide*), priimti baudžiamuosius teisės aktus, kuriais būtų draudžiama kurstyti neapykantą dėl bet kokių priežasčių, įskaitant dėl biologinės ir socialinės lyties, užtikrinti teises neapykantos nusikaltimų prieš moteris aukoms;
14. ragina valstybes nares užtikrinti, kad aukoms, kurių gyventojų statusas, kaip pripažinta pagal vidaus teisę, priklauso nuo sutuoktinio ar partnerio gyventojų statuso, būtų suteiktas atskiras leidimas gyventi;
15. primygtinai ragina valstybes nares į savo nacionalinę teisę perkelti direktyvas 2012/29/ES, 2011/99/ES, 2011/92/ES ir 2011/36/ES ir ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip jos taikomos;
16. ragina valstybes nares greitai teikti aukoms tinkamą informaciją apie apsaugą, pagalbą ir esamas teises priemones, įskaitant nuostatas ir esamas gaires, susijusias su vaikų apsauga, kad moterys galėtų liautis tylėjusios, nebebūtų vienišos ir ištrūktų iš ydingo kaltės ir baimės rato; mano, kad, siekiant skatinti moteris pasmerkti smurtą ir jį liudyti, svarbus didesnis policijos, teisminių ir kitų valdžios institucijų bei pilietinės visuomenės, kovojančios su smurtu dėl lyties, bendradarbiavimas;
17. yra įsitikinęs, kad, norint veiksmingai kovoti su smurtu prieš moteris, būtina keisti visuomenės požiūrį į moteris ir mergaites, nes moterų vaidmuo pernelyg dažnai vaizduojamas kaip antraeilis ir smurtas prieš jas pernelyg dažnai toleruojamas arba sumenkinamas; šiuo požiūriu mano, jog švietimo sistema gali atlikti pagrindinį vaidmenį skatinant moterų ir vyrų socialinės ir kultūrinės elgsenos pokyčius, kad būtų atsisakyta prietarų, tradicijų, papročių ir bet kokios kitos diskriminacija ar stereotipiniais lyčių vaidmenų modeliais grindžiamos praktikos;
18. ragina valstybes nares įgyvendinti visuomenės informavimo ir informuotumo didinimo priemones ypatingą dėmesį atkreipiant į vyrų ir berniukų atsakomybę ir nepaprastai svarbų jų vaidmenį siekiant panaikinti smurtą prieš moteris; todėl mano, kad itin svarbu skatinti ir remti specialiai vyrams ir berniukams skirtas informuotumo didinimo politiką ir kampanijas;

19. ragina valstybes nares remiant Komisijai keistis geriausia praktika, susijusia su nacionalinėmis strategijomis, joms įgyvendinti skirtais ištekliais, partnerystėmis, specifiniais projektais, aukoms ir specialistų personalui skirtomis informavimo kampanijomis ir pasiektais rezultatais;
20. pabrėžia, kad nepaprastai svarbu rinkti suskirstytus duomenis, kuriuos būtų galima kokybiškai ir kiekybiškai palyginti ir nuolat atnaujinti, siekiant suvokti tikrąjį smurto prieš moteris mastą ir jo padarinius ir taip kurti veiksmingą politiką, strategijas ir veiksmus;
21. palankiai vertina 2014–2020 m. Teisių, lygybės ir pilietybės programą, kuria, be kita ko, siekiama skatinti lyčių lygybę ir kovoti su visų formų smurtu prieš vaikus, moteris ir kitoms rizikos grupėms priskirtinus asmenis ir apsaugoti tokio smurto aukas.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	9.1.2014
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 47 -: 2 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Salvatore Caronna, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Frank Engel, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, Kinga Gál, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Baroness Sarah Ludford, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Claude Moraes, Antigoni Papadopoulou, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka, Auke Zijlstra
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Alexander Alvaro, Lorenzo Fontana, Mariya Gabriel, Stanimir Ilchev, Ulrike Lunacek, Hubert Pirker, Zuzana Roithová, Joanna Senyszyn, Marie-Christine Vergiat
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Leonardo Domenici, Christian Engström, Enrique Guerrero Salom, Nadja Hirsch, Olle Ludvigsson

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	23.1.2014
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 18 -: 1 0: 7
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marina Yannakoudakis, Inês Cristina Zuber
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Izaskun Bilbao Barandica, Anne Delvaux, Iñaki Irazabalbeitia Fernández, Nicole Kiil-Nielsen, Christa Klauß, Angelika Werthmann
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Elisabetta Gardini, Anna Hedh